

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Ostrov

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Ostrov leží v Karlovarském kraji severně od Karlových Varů a spolu s dalšími 6 správními obvody (dále jen SO) tvoří tento kraj. SO ORP Ostrov lze stručně charakterizovat následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 14 obcí (3. nejnižší počet v kraji¹);
- v dotčeném území žije celkem 28.899 obyvatel (4. nejnižší), z toho 17.235 v jádrovém městě;
- hustota osídlení je 92 obyv./km² (což odpovídá přibližně průměru kraje);
- rozlohou ca 318 km² je 3. nejmenší v kraji.

¹ O tuto příčku se dělí spolu s SO ORP Mariánské Lázně.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Karlovarském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Ostrov	14	28899	17235	318
Kraslice	8	13705	6932	265
Aš	5	17612	13076	144
Mariánské Lázně	14	24224	13337	405
Cheb	21	50721	32823	497
Sokolov	30	77596	23981	489
Karlovy Vary	40	88969	50172	1196
Průměr za kraj	19	43104	----	473

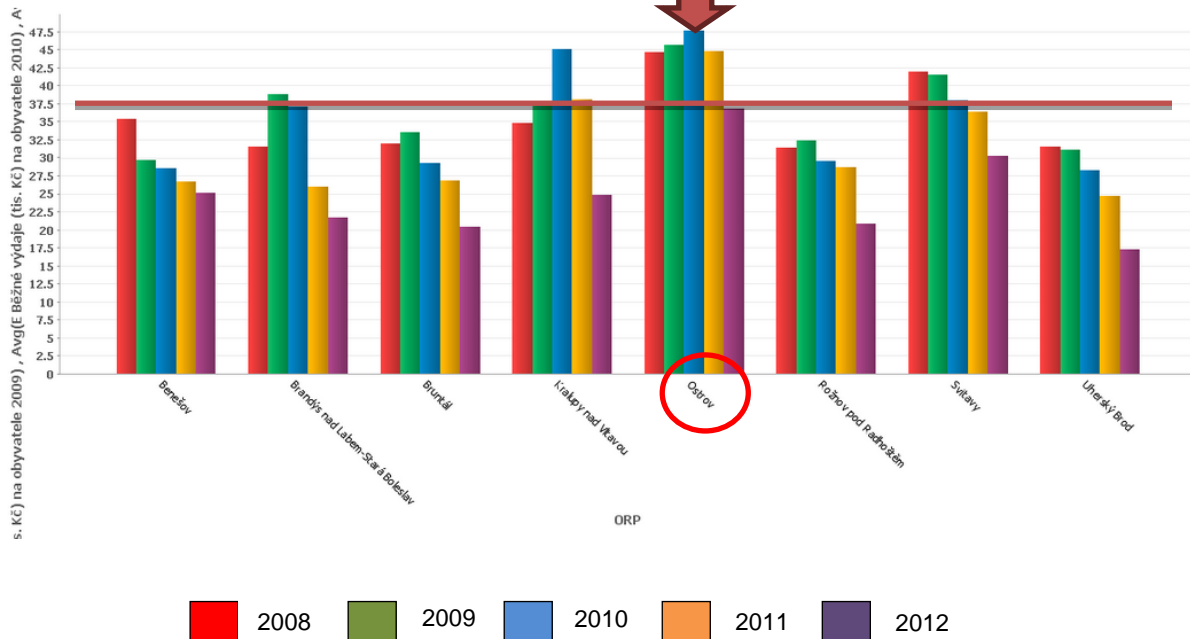
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání:

- s ostatními SO ORP Karlovarského kraje
- ve srovnání s podobně velkými SO - měřeno počtem obyvatel jádrové obce 16.500 až 18.000 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Bruntál, Svitavy, Benešov, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Kralupy nad Vltavou, Rožnov pod Radhoštěm, Uherský Brod).

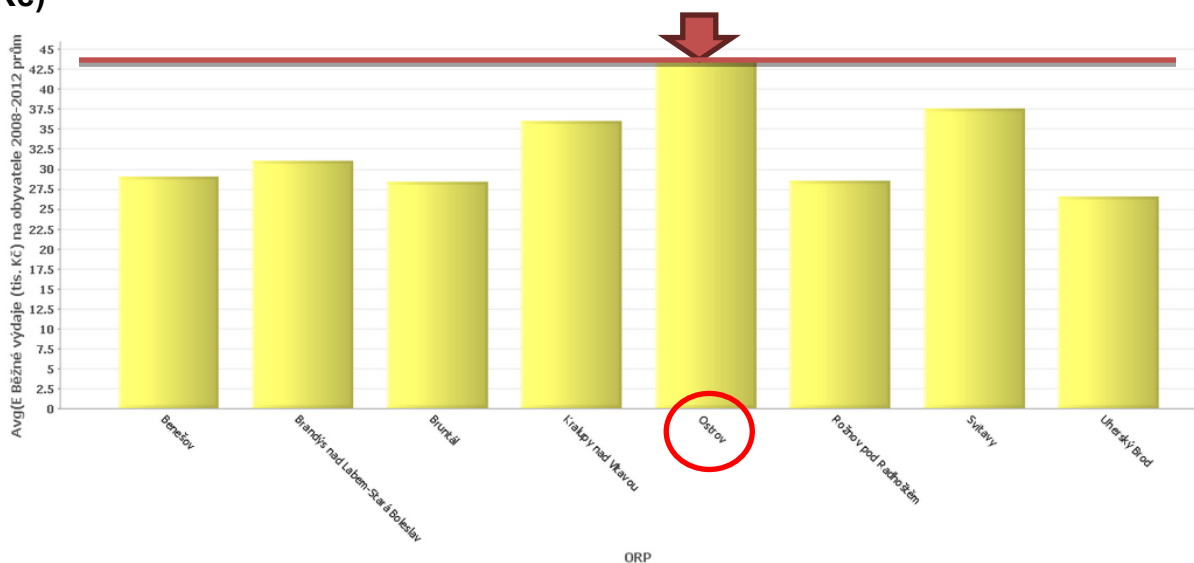
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti je třeba u SO ORP Ostrov vyzdvihnout **úroveň běžných výdajů na obyvatele**. Po celé sledované období 2008-2012 si SO ORP Ostrov udržel první příčku, tj. dosahoval nejvyšší úroveň kapitálových výdajů, a to i přes patrný pokles hodnoty v roce 2012. Prvenství obvodu lze potvrdit průměrem ukazatele za sledované období, který činí 43,83 tis. Kč/obyv./rok. Viz obrázky 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16,5 – 18 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16,5 – 18 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

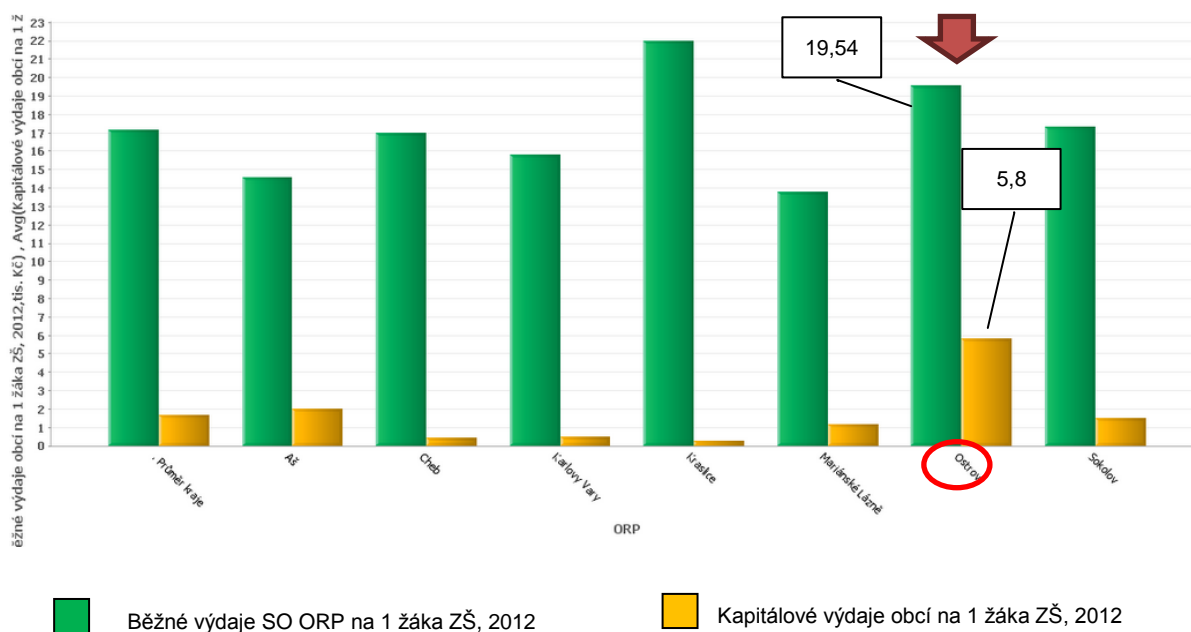

Pro kompletní ilustraci je vhodné zmínit, že i z hlediska kapitálových výdajů na obyvatele má SO ORP Ostrov 2. nejvyšší průměrnou úroveň ze skupiny správních obvodů dle kritéria počtu obyvatel jádrové obce (7,12 tis. Kč/obyv./rok). Přičemž v roce 2010 vykázal obvod dokonce nejvyšší hodnotu mezi vybranými obvody, a to 9,48 tis. Kč/obyv./rok.

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání z hlediska benchmarkingu zaujme zejména porovnání **kapitálových a běžných výdajů na žáky základních škol**. Při pohledu na běžné výdaje na žáky ŽS (19,54 tis. Kč/žáka) vykazuje obvod ORP Ostrov 2. nejvyšší hodnotu v kraji (po SO ORP Kraslice), u kapitálových výdajů na žáky ZŠ pak dokonce nejvyšší hodnotu (5,4 tis. Kč/žáka). Dosažená úroveň kapitálových výdajů svědčí o poměrně velké investiční aktivitě obvodu v této oblasti. Viz obrázek 3.

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Karlovarského kraje) na žáka ZŠ (v tis. Kč)

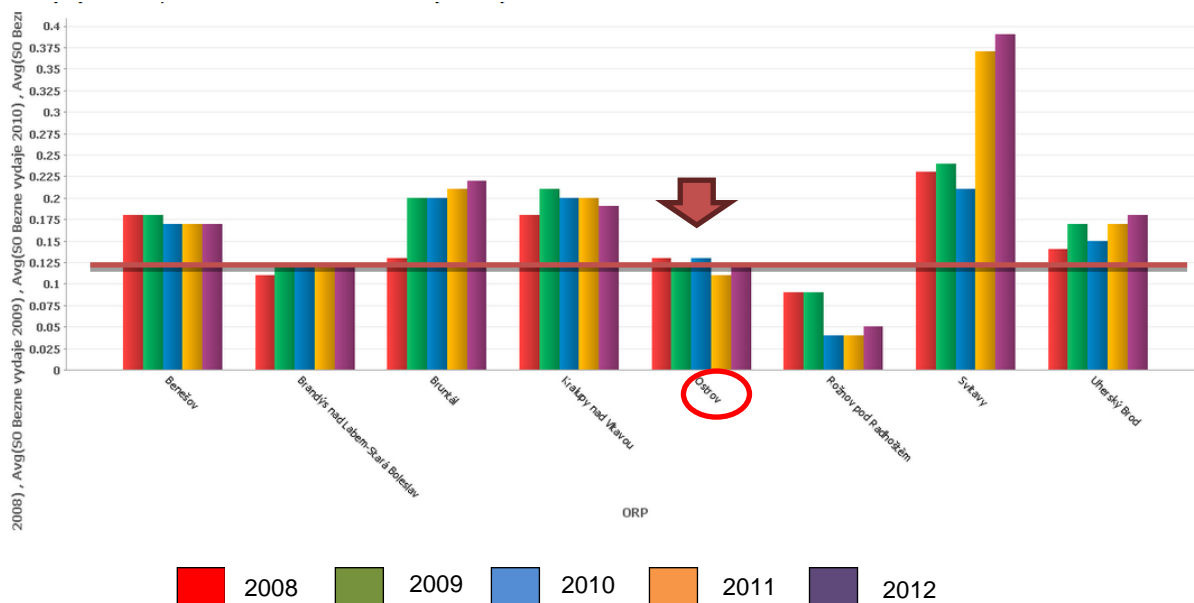

Za zmínku jistě stojí i skutečnost, že SO ORP Ostrov dosahuje nejvyšší úrovně běžných výdajů na žáky ZŠ i při aplikaci kritéria počtu 14 obcí v SO ORP i kritéria počtu obyvatel jádrové obce. U kapitálových výdajů pak dosahuje 2. nejvyšší hodnoty mezi vybranými obvody dle kritéria počtu obcí (po SO ORP Lipník nad Bečvou).

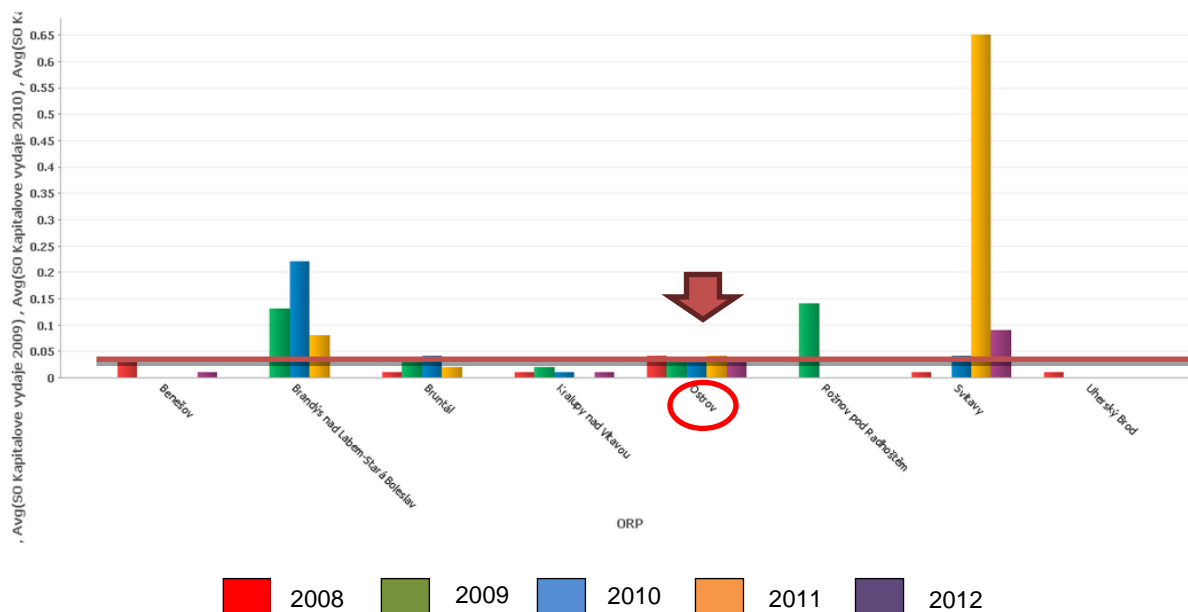
4. Sociální služby

Mezi ukazateli sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**. Jak ukazují obrázky níže, SO ORP Ostrov si udržuje stabilní výši obou parametrů, Přičemž vyrovnaná výše kapitálových výdajů (průměr 0,04 tis. Kč/obyv./rok) ostrovského obvodu je ve skupině SO ojedinělá. Z hlediska běžných výdajů (průměr 0,12 tis. Kč/obyv./rok) patří ostrovský obvod po celé sledované období mezi trojici obvodů s nejnižšími náklady na běžný provoz.

Obrázek 4: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16,5 – 18 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

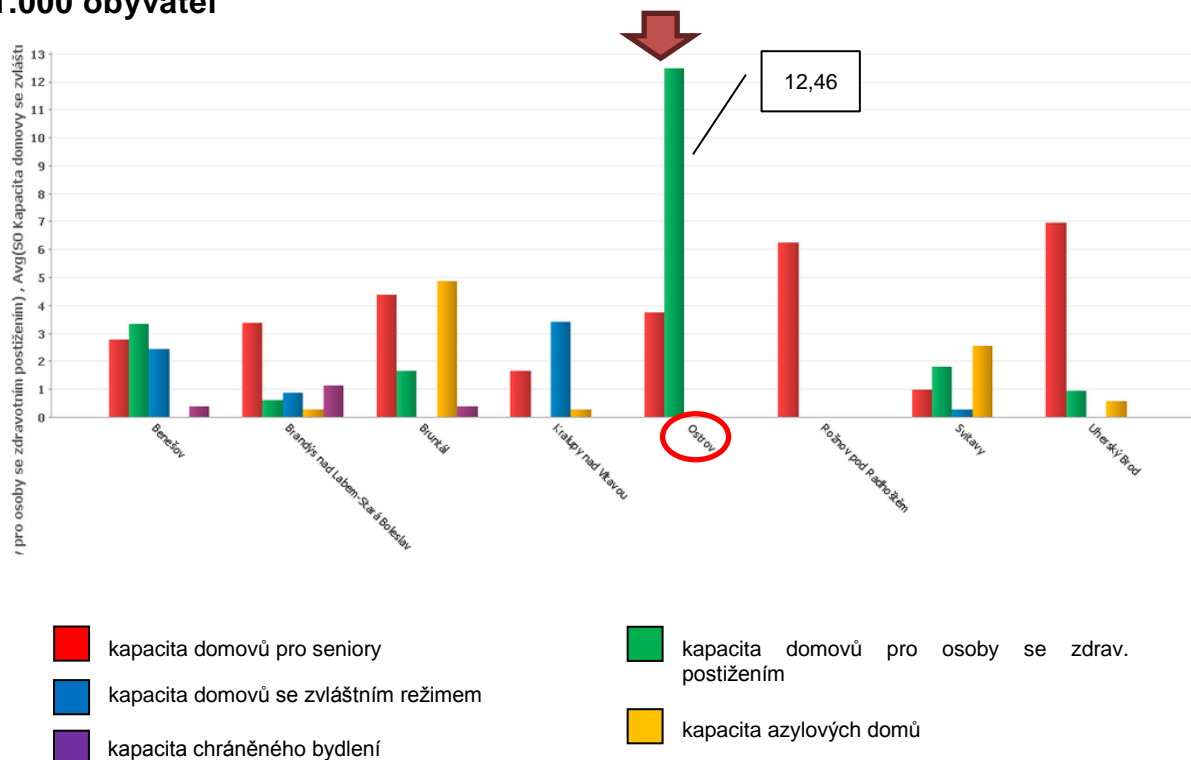
Obrázek 5: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16,5 – 18 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Úroveň výdajů se následně odráží v kapacitách zařízení sociálních služeb. Ačkoliv SO ORP Ostrov neviduje všechny typy sledovaných zařízení, disponuje nejvyšší kapacitou domovů pro osoby se zdravotním postižením v přepočtu na 1000 obyvatel. Prvenství obhájil jak u vzorku SO ORP dle kritéria počtu obcí, tak dle kritéria velikosti jádrové obce. V rámci kraje pak získal 2. místo.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 6: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16,5 – 18 tis. obyv.) na 1.000 obyvatel

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP OSTROV	
základní charakteristika	<p>v Karlovarském kraji správní obvod ORP Ostrov:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou patří mezi trojici nejmenších obvodů z hlediska počtu obyvatel je 4. nejmenší spravuje 3. nejnižší počet obcí hustota osídlení odpovídá průměru kraje
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> SO měl nejvyšší hodnoty běžných výdajů na obyvatele po celé sledované období (mezi SO ORP dle kritéria velikosti jádrové obce)
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> z hlediska běžných a kapitálových výdajů na žáky ZŠ dosahuje SO ORP 1 z nejvyšších či dokonce nejvyšších hodnot
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> stabilní úroveň běžných a kapitálových výdajů na obyvatele SO má vysoké kapacity domovů pro osoby se zdravotním postižením

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad